

1977

OPHAVSPERSON/NØGLEPERSON

Palle Andersen

FAKTA

Dokumenttype:

Udklip

Sprog:

Dansk

Omtalte personer:

Nadja Rusjeva

Arkivplacering:

HC arkiv Møn/HC Egne Tekster

DOKUMENTINDHOLD

Artikel om Nadja Rusjeva

TRANSSKRIFTION

Lørdag-søndag (...)77 LAND OG FOLK 11

Historien om den sovjetiske tegner Nadja Rusjeva

Hun døde som 17-årig – men nåede at lave 10.000 tegninger

Af PALLE ANDERSEN

MOSKVA (LF). Den talentfulde sovjetiske tegner og illustratør Nadja Rusjeva døde i 1969 kun 17 år gammel ramt af en hjernelammelse. Men i sin korte levetid blev over 10.000 tegninger og illustrationer til.

Begyndte som 5-årig

Nadja blev født den 31. januar 1952 og døde den 6. marts 1969. Nadjas mor er det autonome område Mordviniens første balletdanserinde (sydlige del af Sibirien), og faderen, der døde i 1975, var instruktør ved sovjetisk radio og fjernsyn – han var i øvrigt Sibirjak, født i Novosibirsk. I årene 1949 til 52 arbejdede Nadjas forældre i den mongolske folkerepubliks hovedstad Ulan-Bator. Hun som balletpædagog, han som instruktør for kommende speakere i mongolsk radio og fjernsyn. Umiddelbart efter Nadjas fødsel tog forældrene til Moskva, således at Nadjas opvækst og skolegang fandt sted her.

For kort tid siden havde jeg lejlighed til at besøge Nadjas mor, Natalja Dojdalevna Asjikmaa og stifte bekendtskab med Nadjas efterladte tegninger og illustrationer. Nadjas beskedne værelse i en tre-værelses lejlighed i Moskvas syd-østlige omegn er spækket fra gulv til loft med sirlige mapper og kataloger. På mappernes forside er der omhyggeligt skrevet hvilken forfatter og hvilket af hans arbejder, der er gjort til genstand for Nadjas tegninger og illustrationer.

Nadja læste fantastisk meget, begyndte allerede som 5-årig og det forunderlige var, at hun ikke som andre børn blot fortalte sine forældre, hvad hun læste, hvad hun var optaget af - nej hun tegnede. – Og i lette, lyse, ja nærmest poetiske streger, fik forældrene indsigt i hendes forestillingsverden.

Hun er genial

Nadja var en køn, følsom og meget beskeden pige, afholdt af sine kammerater og lærere. De blev i øvrigt først klar over hendes usædvanlige talent da hun som 12-årig udstillede over 200 arbejder viet Pusjkin, hans familie og venner, - en kunstnerisk sensation i Moskva.

Den kendte skuespiller og forfatter, Iraklin Andronikov, som jeg traf ved en

tilfældighed på tidsskriftet Junosts redaktion, sagde ved den lejlighed: - Nadja Rusjeva er simpelt hen genial, aldrig i mit lange liv har jeg oplevet en så poetisk streg. Hun benytter sig ikke af skitser. Når hun har læst en bog eller et værk, står personerne og deres omgivelser lyslevende for hende, - og den ene tegning bliver til efter den anden, let, elegant og uden større overvejelser, når hun først sætter sig til tegnebordet. Højest usædvanligt, ligesom hun "fotograferer" personer og begivenheder under læsningen og så bruger disse "optagelser" som arbejdstegninger.

Nadjas skolekammerater valgte hende som leder af skolens sektion "Drusjba" (venskab), der har til formål at skabe kontakt med jævnaldrende skolekammerater i og udenfor USSR's grænser.

Nadjas mor viste mig en lille samling breve, herunder en korrespondance, som Nadja havde ført med en kammerat, Alik hed han, som hun havde truffet i den internationale pionerlejr Artek på Krim. I et sidste brev til denne kammerat, som hun imidlertid ikke nåede at sende, kommer hendes livsfilosofi klart til syne. Nadja skriver nemlig: "Det er meget nødvendigt, det er meget svært, det er meget vigtigt, at leve som et rigtigt menneske - det er ikke tilladt kun at leve for sig selv". I en fristil fra 5. klasse, hvor hun skulle behandle de ting, hun ikke brød sig om, skrev hun meget kort: "Det eneste jeg ikke rigtig bryder mig om er fysik og matematik, samt nogle enkelte drenge..."

Nadjas yndlingsforfattere var Pusjkin, Tolstoj, Lermontov, Dostojevskij, Gogol, Turgenjev, Homer og Shakespeare, - for at nævne dem, der stod hende nærmest. Men man kan også finde tegninger og illustrationer til værker af Gorkij, Majakovskij, Simonov, Fadejev og Polevoij.

Sidste tegninger

Da Nadja fyldte 17 år, fik hun en invitation af direktionen på Pusjkin-museet i Leningrad, man ønskede hun skulle stifte bekendtskab med alt, der var forbundet med Pusjkin, de steder hvor han holdt til etc. Sovjetisk fjernsyn fulgte hende fra morgen til aften og har herunder optaget, hvordan den ene tegning efter den anden, viet Pusjkin bliver til under hendes ophold i Pusjkin-museet, - men vel at bemærke, hendes opfattelse af Pusjkin, hans familie, venner og omgivelser. Filmen slutter med en helt usædvanlig scene.

Nadja sidder på en bænk overfor Pusjkin-museet i Leningrad, fotograferne farer rundt om hende, det keder åbenbart Nadja, og med en lille gren tegner hun i den netop nyfaldne sne sin opfattelse af Pusjkins liv og skæbne, - en helt fantastisk oplevelse.

Det blev Nadjas sidste tegninger. Ved hjemkomsten til Moskva gav hun udtryk for lidt rejsetræthed og gik ind til sig selv. Pludselig hørte

forældrene, at hun faldt om på gulvet, styrtede ind på værelset og tilkaldte omgående lægehjælp, men inden lægen nåede frem havde Nadja udåndet i sine forældres arme.

En dybt tragisk skæbne i så ung en alder - men hendes kunst lever videre og vil glæde kommende generationer.

[Foto]

Nadja Rusjeva - På bagsiden bringer vi nogle af hendes tegninger

[s. 2]

Land og Folk Weekend

NADJA RUSJEVA

Andetsteds i dagens avis fortæller vor medarbejder i Moskva, Palle Andersen, om den unge og meget populære sovjetiske kunstner Nadja Rusjeva. Hun døde allerede som 17-årig, men havde dog i sit korte liv nået at lave 10.000 tegninger af høj kunstnerisk kvalitet. Mange af dem er udstillet på 120 museer i Sovjetunionen og adskillige af dem har i årenes løb været vist på udstillinger i alle de socialistiske lande samt i Italien og USA. Tegningerne på denne side er fra en bog med over 100 af Nadjas kendteste tegninger, som fornylig er levet udsendt af Kunstnerforlaget i Moskva.

Historien om den sovjetiske tegner Nadja Rusjeva

Hun døde som 17-årig - men nåede at lave 10.000 tegninger

AF PALLE ANDERSEN

MOSKVA (LF). Den ualmindelige sovjetiske tegner og illustratør Nadja Rusjeva døde i 1960 kun 17 år gammel ramt af en hjernesvulst. Men i sin korte levetid blev over 10.000 tegninger og illustrationer til.

Begyndte som 5-årig

Nadja blev født den 21. januar 1943 og døde den 6. marts 1960. Nadja's mor er det udmærkede omrids Malvina Mirovitskaja, der døde i 1978, var instruktør ved en tv-kanal og fjernsyn - hun var i øvrigt tilhænger af den sovjetiske revolution.

I årerne 1949 til 50 arbejdede Nadja sammen med den mongolske folkespejlskole hovedstad Ulaanbaator. Hun som billedpædagog, hun som instruktør for kommunistiske spejdere i mongolsk radio og fjernsyn. Umiddelbart efter Nadjas død var hun begravet i Moskva, således at Nadjas opvækst og skolegang fandt sted her.

For kort tid siden havde jeg lykkedes til at besøge Nadja's mor, Natalja Doljakovna Adjanova og stille bekløst

spørgsmål med Nadjas efterladte tegninger og illustrationer. Nadja's besiddelse var en tre-værelses lejlighed i Moskva syd-østlige omegn er spækket fra gulv til loft med farlige mapper og kasser. På mappernes forside er der omhyggeligt skrevet hvilken forfatter og hvilket af hans arbejder, der er optaget til grundstof for Nadjas tegninger og illustrationer.

Nadja læste fantastisk meget, begyndte allerede som 5-årig og det fremover var, at hun ikke som andre børn blot fortalte sine forestillinger, hvad hun læste, hvad hun var optaget af - og hun tegnede - og lavede, dvs. ja nærmest poetiske streger, da forældrene indsiget i hendes forestillingsverden.

Hun er genial

Nadja var en søn, sølsom og meget beskedne pige, afholdt af sine kammerater og lærere. De blev svært lært klar over hendes usædvanlige talent da hun som 12-årig udførte over 300 arbejder ved Pusjkin, hans familie og venner - en humanitær sensation i Moskva. Den kendte skulptør og

forfatter, Iraklin Andronikov, som jeg læst ved en tilfældighed på tidsskriftet Junnata reaktion, sagde ved den lejlighed: - Nadja Rusjeva er simpelthen en genial, aldrig i mit liv har jeg oplevet en så poetisk streger. Hun beviser sig ikke af midler. Når hun har læst en bog eller et værk, står personerne og deres omgivelser lyslevende for hende, - og den sine tegning bliver til efter den anden, let, elegant og uden større overvejelser, når hun først sætter sig til tegnebordet. Højt usædvanligt, ligesom hun fotografere personer og begivenheder under læsningen og så bruger disse optagelser som arbejdsnoter.

Nadja's skolekammerater valgte hende som leder af skoleens aktion "Vredens (over-skab), der har til formål at skabe kontakt med jernlærende skolekammerater i og udenfor USSR's grænser.

Nadja's mor viste mig en lille samling breve, herunder en korrespondance, som Nadja havde ført med en kammerat, ikke lod hende, som hun havde truffet i den internationale plonerne i Artek på Krim i et sid-

ste brev til denne kammerat, som hun indledte ikke skole at sende, kommer hendes livsfilosofi klart til syne. Nadja skriver nemlig: »Det er meget svært, det er meget vigtigt, at leve som et rigtigt menneske - det er ikke tilfældigt, at jeg for mig selv i en friestil fra 5. klasse, hvor hun skulle behandle de ting, hun ikke brød sig om, skrev hun meget kort: »Det eneste jeg ikke rigtig bryder mig om er tryk og matematik, men nogle enkelte drenge...»

Nadja's yndlingsforfattere var Pusjkin, Tolstoj, Lermontov, Dostojevskij, Gogol, Turgenjev, Homer og Shakespeare, - for at nævne dem, der stod hende nærmest. Men man kan også finde tegninger og illustrationer til værker af Gorkij, Majakovskij, Simonov, Fedajev og Tolstoj.

Sidste tegninger

I den Nadja døde 17 år, fik hun en invitation af direktøren på Pusjkin-museet i Leningrad, men ønskede hun skulle stille bekendt med alle, der var forbundet med

Pusjkin, de steder hvor hun holdt til etc. Sovjetisk fjernsyn fulgte hende fra morgentil aften og har beredende optaget, hvordan den ene tegning efter den anden, ved Pusjkin bliver til under hendes oplyst Pusjkin-museet, - men vel at bemærke, hendes optagelse af Pusjkin, hans familie, venner og omgivelser. Filmen slutter med en helt usædvanlig scene. Nadja sidder på en bank overfor Pusjkin-museet i Leningrad. Fotografierne farer rundt om hende, det hedder åbenbart Nadja, og med en lille grøn tegner hun i den næste rykfarne sine sin optagelse af Pusjkin's liv og skæbne - en helt fantastisk oplevelse.

Det blev Nadja's sidste tegninger. Ved hjemkomsten til Moskva gav hun udtryk for lidt rastløshed og gik ind til sig selv. I ubeslægt borte forældre, at hun faldt om på gulvet, styrtede ind på værelset og tilkaldte omgående lægehjælp, men inden lægen nåede frem havde Nadja udløst i sine forefædres arms. En dybt tragisk skæbne i så ung en alder - men hendes kunst lever videre og vil glæde kommende generationer.

Nadja Rusjeva - På baggrunden bringer et nøgle af hendes tegninger

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Land og Folk Weekend

NADJA RUSJEVA

Selvportræt

Andetsteds i dagens avis fortæller vor medarbejder i Moskva, Palle Andersen, om den unge og meget populære sovjetiske kunstner Nadja Rusjeva. Hun døde allerede som 17-årig, men havde dog i så korte år skabt så lave 10.000 tegninger af høj kunstnerisk kvalitet. Mange af dem er udstillet på 120 museer i Sovjetunionen og adskillige af dem har i gennem åre været vist på udstillinger i alle de socialistiske lands samt i Italien og USA. Tegningerne på denne side er fra en bog med over 100 af Nadjas bedste tegninger, som fortygtes er blevet udgivet af Kunstnerforlaget i Moskva.

Den forkæret Madeline.

Adam og Eva.

Dance fra Østen.

Ballrimskens helikopter

Apollo og Dafne

Pjerrots og Columbikas dans.

Friserskermaskinerne Kuznetsova, Puzjika, Puzjika, Dabig.

Puzjika og Anna Kern.